

AZ ALKOTMÁNYBÍRÓSÁG 3337/2018. (X. 26.) AB VÉGZÉSE

alkotmányjogi panasz visszautasításáról

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

v é g z é s t:

Az Alkotmánybíróság a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.213/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

I n d o k o l á s

- [1] 1. Kroneraff András (a továbbiakban: indítványozó) jogi képviselője (Dr. Igyártó Ügyvédi Iroda, 1071 Budapest, Dózsa György út 80., III. emelet 1., eljáró ügyvéd: dr. Igyártó Gyöngyi ügyvéd) útján terjesztett elő alkotmányjogi panaszt az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. §-a alapján, amelyben kérte a Fővárosi Törvényszék 35.P.25.835/2014/28. számú elsőfokú ítélete, a Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.234/2016/16. számú másodfokú jogerős ítélete és a Kúria mint felülvizsgálati bíróság Pfv.IV.20.213/2017/7. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Az indítvány szerint a támadott bírói döntések sértik az Alaptörvény XIII. cikkének (1) és (2) bekezdéseit, a XXIV. cikk (1) és (2) bekezdéseit, a XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseit, valamint a 28. cikkét. Az indítványozó egyidejűleg – a XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseire, valamint I. cikkének (1) és (3) bekezdéseire hivatkozással – indítványozta mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását a bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Vht.) 55. § (1) bekezdés *b*) pontjának, és a csődeljárásról és felszámolási eljárásról szóló 1991. évi XLIX. törvény (a továbbiakban: Csődtv.) 38. § (1) bekezdésének egymásra tekintettel történő alkalmazása esetére, a garanciális szabályok hiánya miatt.
- [2] 1.1. Az elsőfokú ítélet, az azt helybenhagyó – de a tényállást illetően azt kiegészítő – másodfokú jogerős ítélet és az indítvány alapján az alkotmányjogi panasz alapjául szolgáló ügy előzménye a következőképpen foglalható össze.
- [3] 1.2. A Kecskeméti Városi Bíróság két különböző ügyszámon (0310-1.Vh.2134/2008. és 0301-1.Vh.2039/2008.) rendelt el végrehajtást egy gazdasági társaság (a továbbiakban: adós) ellen. Ezt követően az adós ellen 2009. szeptember 23-án felszámolási eljárás iránti kérelmet nyújtottak be. Az egyik végrehajtási eljárás keretében 2009. november 4-én árverést tartottak, amelyen az indítványozó több ingatlan árverési vevője lett, és előlegként 11 620 000 Ft-ot fizetett be. Ugyanezen végrehajtási eljárásban egy másik természetes személy az adós más ingatlanainak árverési vevőjeként 3 920 000 Ft előleget fizetett meg. Az adós az árverésekkel szemben 2009. november 23-án végrehajtási kifogást terjesztett elő. Az alkotmányjogi panasz szerint az indítványozó is, és a másik árverező személy is a jogorvoslati kérelem előterjesztésének tényére figyelemmel – élve a Vht. 149. § (1) bekezdésében foglalt azon felhatalmazással, miszerint a jogorvoslatot elbíráló határozat jogerőre emelkedésétől számított 15 napon belül kell a teljes vételárat (azaz az előlegen felüli részt) befizetni, vagy átutalni –, úgy döntött, hogy kivárja a jogorvoslati kérelem elbírálásának eredményét. Az indítványozó – a panasz szerint – ezt követően megvásárolta a másik természetes személytől engedményezés útján a követelését és az árverési jogosultságot. A végrehajtási kifogást a Kecskeméti Városi Bíróság bírálta el, amellyel kapcsolatos döntést a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 2011. február 1-jén kelt és ugyanezen a napon jogerőre emelkedett végzésével részben megváltoztatott és a kifogásokat teljesen elutasította. Ezt a jogerős végzést az indítványozó 2011. április 13-án vette át.
- [4] Időközben 2010. május 27-én elrendelték az adós felszámolását, amelyet követően a Kecskeméti Városi Bíróság végzésével 2010. szeptember 6-án a végrehajtási eljárást megszüntette. Ez a végzés a Bács-Kiskun Megyei Bíróság végzésével 2011. április 19-én emelkedett jogerőre.
- [5] A végrehajtó 2011. február 18-án 68 105 696 Ft-ot (beleértve ebbe az árverési előlegeket is) utalt át – a támadott bírósági határozatok szerint – az adós bankszámlájára. Az ingatlanok a felszámolási eljárásban értékesítésre

kerültek, ennek tényét a bírósági határozatok és az indítvány is tartalmazza, időpontját azonban nem, az indítvány szerint a felszámoló 2010. október 28-án tette közzé az árverezett ingatlanokra vonatkozó pályázati felhívást.

- [6] Hitelezői igényt az indítványozó a felszámolási eljárásban nem jelentett be.
- [7] 1.3. A Fővárosi Törvényszék előtt 35.P.25.835/2014. szám alatt folyamatban volt eljárásban a bíróság ítéletével az indítványozónak, mint felperesnek a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: régi Ptk.) 339. §-ára, 349. §-ára és 361. §-ára alapított, a felszámoló (a per I. rendű alperese), a végrehajtói iroda (a per II. rendű alperese) és az önálló bírósági végrehajtók (a per III. és IV. rendű alperesei) elleni keresetét elutasította. Az ítélet szerint az I. rendű alperes magatartása nem volt jogellenes sem az ingatlanok értékesítését, sem az indítványozó által kifogásolt tájékoztatást (annak elmaradását) illetően, ugyanis az adós vagyonának értékesítése a felszámoló kötelessége, a felszámolás kezdő időpontja után a felszámolás körébe tartozó vagyonnal kapcsolatos pénzkövetelést csak a felszámolási eljárás keretében lehet érvényesíteni, továbbá az ítéleti indokolás szerint a nyilvánosság és a későbbi esetleges hitelezők a Céglőnyben való közzététellel értesülnek a felszámolás elrendeléséről. Az indítványozó azonban az ítélet megállapítása szerint hitelezői igényt nem jelentett be.
- [8] A jogalap nélküli gazdagodásra alapított kereseti kérelem kapcsán a bíróság azt állapította meg, hogy az árverési előlegek az adós bankszámlájára kerültek, így azzal az I. rendű alperes nyilvánvalóan nem gazdagodott. A régi Ptk. 349. §-ára alapított kérelmet illetően a bíróság megállapította, hogy a végrehajtói iroda nem tartozik felelősséggel az önálló bírósági végrehajtó közhatalmi tevékenységével okozott károk megtérítéséért, ezért a II. rendű alperessel szemben a keresetet elutasította. A III. és IV. rendű alperes vonatkozásában a bíróság ugyancsak nem találta megalapozottnak a magatartás jogellenességére való hivatkozást, mert a Vht. rendelkezéseivel ellentétes végrehajtói cselekmény nem történt, és a bíróság szerint a Csődtv. 38. § (1) bekezdése alapján az önálló bírósági végrehajtónak kötelezettsége a pénzeszköz átadása a felszámolónak, ezzel kapcsolatos mérlegelési lehetősége nem volt.
- [9] 1.4. A Fővárosi Ítéltábla 6.Pf.20.234/2016/16. számú jogerős ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Az ítéltábla eljárása során beszerezte a végrehajtási iratokat és annak alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást kiegészítette. Megállapította, hogy az indítványozó és a másik árverező személy a végrehajtási eljárásban nem kérték jogutódlás megállapítását, ezért arra nem is kerülhetett sor, így jogutódlás és engedményezés hiányában az indítványozó a 3 920 000 Ft vételárelőleg vonatkozásában nem rendelkezett perbeli legitimációval, keresete ezért ebből az okból eredően megalapozatlan. Egyetértett az ítéltábla az elsőfokú ítélettel abban, hogy az I. rendű alperes magatartása sem jogellenes, sem felróható nem volt, továbbá az indítványozó által befizetett vételárelőleggel az I. rendű alperes nem jutott vagyoni előnyhöz, így a jogalap nélküli gazdagodás szabályai szerint nem volt marasztalható.
- [10] Nem osztotta azonban a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének azt az álláspontját, hogy a végrehajtói iroda kártérítési felelőssége nem állapítható meg azokért a károkért, amelyeket a végrehajtói iroda tagjaként eljáró önálló bírósági végrehajtó a végrehajtói tevékenységével másoknak okoz. A jogerős ítélet szerint az irányadó jogszabályi rendelkezésekből levezethetően e károkért a végrehajtói iroda tartozik felelősséggel, és a kárt ténylegesen okozó végrehajtó felelőssége kizárt, ezért a III. és IV. rendű alperessel szemben az indítványozói kereset a passzív perbeli legitimáció hiánya miatt megalapozatlan. Ugyanakkor azonban a végrehajtási eljárásban befolyt vételárelőleg átutalására a bíróság rendelkezésének megfelelően került sor, és olyan időpontban – 2011. február 18-án, a végrehajtási kifogásokat elutasító bírósági döntés jogerőre emelkedése után –, amikor a Vht. rendelkezései alapján az indítványozó jogerősen árverési vevő lett és ezzel kizárta vált, hogy visszakapja a vételárelőleget. Az ítéltábla rámutatott arra is, hogy téves az indítványozónak az az álláspontja, miszerint a vételárelőleg függő jogi helyzetét az adós felszámolásának elrendelése szüntette meg. A bíróság érvelése szerint a Vht. 55. § (1) bekezdés b) pontja és a Csődtv. 38. § (1) bekezdése alapján a végrehajtást a bíróságnak kell megszüntetnie, mégpedig alakszerű határozattal. A vételárelőleg jogi sorsa tehát attól függött, hogy a végrehajtási árverés jogerőre emelkedik-e és az indítványozót árverési vevőnek kell-e tekinteni. Mivel az indítványozó a végrehajtási kifogásokat elutasító végzést 2011. április 13-án vette át, így ettől számítva 15 nap állt rendelkezésére a teljes vételár befizetésére. Ennek elmaradása okán a Vht. 149. § (1) bekezdése alapján elvesztette a befizetett vételárelőleget és annak visszafizetésére sem tarthat igényt – mondta ki az ítéltábla.

- [11] 1.5. A Kúria mint felülvizsgálati bíróság a Pfv.IV.20.213/2017/7. számú ítéletével a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta. Felülvizsgálati ítéletében osztotta a másodfokú bíróság álláspontját mind a végrehajtói iroda felelősségével, mind a jogalap nélküli gazdagodást illetően kifejtettekkel, mind az I. és II. rendű alperes kárfelelősségével (a jogellenesség és felróhatóság hiányának megállapításával) kapcsolatban. A Kúria álláspontja megegyező volt abban is, hogy a végrehajtási eljárás megszüntetéséhez jogerős bírósági döntésre van szükség, tehát a végrehajtás nem szűnik meg automatikusan a felszámolás elrendelésével. A Kúria szerint továbbá a Csődtv. és a Vht. alkalmazott rendelkezéseivel összefüggésben nem volt indok arra, hogy a (másodfokú) bíróság az Alkotmánybíróság eljárását kezdeményezze. Végül a felülvizsgálati ítélet megállapította, hogy az indítványozót ért vagyoni hátrány alapvetően nem a jogszabályok hiányosságaira, hanem az indítványozó – felszámolási eljárásban való hitelezői igénybejelentésének elmaradásában, illetve a vételár-hátralék befizetésének elmulasztásában megnyilvánuló – önhibájára vezethető vissza.
- [12] 2. Az indítványozó az Alaptörvény XIII. cikk (1) és (2) bekezdéseire, XXIV. cikkének (1) és (2) bekezdéseire, a XXVIII. cikkének (1) és (7) bekezdéseire, valamint a 28. cikkére hivatkozással kérte a Kúria Pfv.IV.20.213/2017/7. számú felülvizsgálati ítélete és az annak előzményét képező első-, és másodfokú ítélet alaptörvény-ellenességének megállapítását és megsemmisítését. Kérte továbbá az Abtv. 46. § (1) bekezdésére hivatkozással a Vht. 55. § (1) bekezdés *b*) pontja és a Csődtv. 38. § (1) bekezdése alkalmazását illetően annak megállapítását, hogy a szabályozás Alaptörvényből levezethető lényeges tartalma hiányos, mert a törvényalkotó nem rendelkezett a végrehajtási eljárásban függő hatállyal kezelt pénzösszegek tulajdonjogáról.
- [13] Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban a tényállás és a pertörténet ismertetése kapcsán kifejtette azt a jogi álláspontját, hogy a végrehajtási jog a felszámolás elrendelésének időpontjában (az adott ügyben 2010. május 27-én) *ipso iure* megszűnt, tehát nincs annak jogi jelentősége, hogy a végrehajtást elrendelő bíróság mikor szünteti meg végzésével technikailag a végrehajtást. Álláspontja szerint a Csődtv. hivatkozott rendelkezése értelmében az árverési vétel hatályával ezeket az ingatlanokat a felszámolás ténye miatt nem lehet megszerezni, figyelembe véve azt is, hogy a felszámolás elrendelésekor az árverések még nem emelkedtek jogerőre. Mivel az indítványozó 2011. április 13-án vette át a végrehajtási kifogást jogerősen elutasító bírósági határozatot és a végrehajtás jogerős végzéssel történt megszüntetésének napja 2011. április 19. volt, így az indítványozónak mindössze 6 napja lett volna az árverési vételár megfizetésére a törvényben biztosított 15 nap helyett. Ezért a jogerős ítéletnek az a megállapítása sem érthető az indítványozó számára, hogy a végrehajtás jogerős megszüntetése után hogyan kérhette volna az indítványozó a tulajdonjogának bejegyzését a végrehajtótól, különös tekintettel arra is, hogy ugyanezen ítélet megállapítása szerint az ingatlanokat a felszámoló minden további nélkül értékesíthette.
- [14] Az indítványozó szerint tulajdonjogának sérelmét eredményezte, hogy a felszámoló és a végrehajtó eljárása miatt az árverési előlegeket nem kapta vissza, ráadásul azok „elvesztéséről” nem született kötelező, jogerős és végrehajtható határozat, ami sérti a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogát, és a jogorvoslathoz való jogát is. A tisztességes eljárás követelményének teljesüléséhez az kell, hogy a végrehajtási eljárásban érdekltként részt vevő árverező előlegeiről határozat szülessen, arról tudomást szerezhessen és adott esetben ellene jogorvoslattal élhessen. Az indítványozó szerint egy olyan ítélet, amely csak feltételezésekre alapít, és az indítványozót tulajdona elvonásáért nem kárpótolja, nem összeegyeztethető a jogbiztonság követelményével. Az alkotmányjogi panasz hivatkozott az Alkotmánybíróság korábbi gyakorlatára, miszerint az állam egyfelől köteles tartózkodni a magán- vagy jogi személyek tulajdonosi szférájába való behatolástól, másfelől köteles megteremteni azt a jogi környezetet, azt az intézményi garanciát, amely a tulajdonhoz való jogot diszkrimináció nélkül működőképessé teszi.
- [15] Az indítványozó szerint fentiek miatt a szabályozás alkotmányossága is kérdéses, mert a végrehajtási eljárásnak az indítványozó nem alanya (nem adós, vagy végrehajtást kérő), csak érdekeltje mint árverési vevő-jelölt, a felszámolási eljárásnak nem alanya (nem adós, vagy hitelező), de még nem is érdekeltje, mégis bevonták őt egy eljárásba és árverési előlegét jogerős határozat nélkül elvonták.
- [16] Az indítványozó azért kezdeményezte mulasztásban megnyilvánuló alaptörvény-ellenesség megállapítását, mert álláspontja szerint a Csődtv. 38. § (1) bekezdése és a Vht. 55. § (1) bekezdés *b*) pontja alkalmazása során nem tisztázott – egyebek mellett – az, hogy mit jelent a végrehajtási eljárás „haladéktalan” megszüntetése; a felszámolás elrendelésének időpontja megszünteti-e a törvény erejénél fogva a végrehajtási eljárást, vagy csak az adós ingatlanán fennálló végrehajtási jogot; eljárhat-e a végrehajtó a felszámolás elrendelése esetén a végrehajtás végzéssel történő megszüntetéséig, illetve azt követően; a felszámoló értékesítheti-e az árverésen

jogerősen, vagy nem jogerősen értékesített vagyonelemeket; mi alapján veszíti el az árverési vevő az előleget; szerezhet-e tulajdont az árverés hatályával ilyen esetben az árverési vevő, vagy a vételár-előlegeit a végrehajtás megszüntetésével vissza kell kapnia. Az indítványozó szerint tehát a Vht. és a Csődtv. felhívott rendelkezései a végrehajtó által függő hatállyal kezelt és átvett pénzüsszegre nem vonatkoznak, így azokat az indítványozó nem veszíthette el, ezáltal a jogerős bírói döntés alaptörvény-ellenes, mivel sérti a tulajdonhoz és a tisztességes eljáráshoz való jogot.

- [17] 3. Az Alkotmánybíróságnak az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdéseiben meghatározottak alapján mindenekelőtt az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie, ezért az Alkotmánybíróság tanácsban eljárva elsőként azt vizsgálta, hogy az Abtv. 27. §-a szerinti indítvány megfelel-e az alkotmányjogi panasz előterjesztésére vonatkozó, törvényben meghatározott követelményeknek. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság további feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz felvesse a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést tartalmazzon. E két feltétel alternatív jellegű, így az egyik fennállása önmagában is megalapozza az Alkotmánybíróság érdemi eljárását.
- [18] 3.1. Az indítványozó a Kúria mint felülvizsgálati bíróság ítéletét 2018. január 2-án vette át, az alkotmányjogi panaszt 2018. március 5-én – az Abtv. 30. § (1) bekezdése és az Ügyrend 28. §-ának (2) bekezdése szerint megállapított határidőn belül – nyújtotta be. Az indítványozó megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörére vonatkozó törvényi rendelkezést, a sérelmezett bírói döntéseket, az Alaptörvény megsérteni vélt rendelkezéseit, és az Alaptörvényben biztosított jog sérelmének lényegét. Ugyanakkor az Alaptörvény 28. cikke, és az I. cikkének (1) és (3) bekezdései nem tartalmazzak az indítványozó számára Alaptörvényben biztosított jogot, ezért e rendelkezésekre alkotmányjogi panasz nem alapítható.
- [19] Az alkotmányjogi panasz tartalmazza az állított alaptörvény-ellenesség indokolását, valamint kifejezett kérelmet a sérelmezett ítéletek megsemmisítésére. Az indítványozó az alkotmányjogi panaszban támadott bírói döntések alapjául szolgáló eljárásban felperes volt, így érintettsége megállapítható, úgyszintén az is, hogy jogorvoslati lehetőségét kimerítette.
- [20] 3.2. Az Abtv. 52. § (1b) bekezdés e) pontja alapján a kérelem – egyéb feltételek mellett – akkor tekinthető határozottnak, ha tartalmazza annak indokolását, hogy a sérelmezett bírói döntés miért ellentétes az Alaptörvény megjelölt rendelkezéseivel. Jelen ügyben az indítványozó által előterjesztett érvelés nem a kártérítéssel és a jogalap nélküli gazdagodással kapcsolatosan előterjesztett kereset tárgyában hozott bírósági határozat(ok) alaptörvény-ellenességének indokolását tartalmazza, hanem azt, hogy az indítványozó vételár-előlegének elvesztése milyen összefüggésben állt az adós ellen folyamatban volt felszámolási-, és végrehajtási eljárás során 2009 és 2011 között foganatosított, az indítványozó álláspontja szerint a tulajdonhoz való jogát, a tisztességes hatósági és bírósági eljáráshoz való jogát, valamint a jogorvoslathoz való jogát sértő eljárási cselekményekkel.
- [21] Fentiek okán az alkotmányjogi panasz a támadott bírósági döntések vonatkozásában alkotmányjogilag releváns indokolást nem tartalmaz.
- [22] 3.3. Az Alkotmánybíróság megállapítja továbbá, hogy az alkotmányjogi panaszban indítványozott jogalkotói mulasztással előidézett alaptörvény-ellenesség fennállásának megállapítására irányuló kérelem előterjesztésére az indítványozónak nincs jogosultsága. Az Abtv. 46. § (1) bekezdése értelmében – az abban írt feltételek fennállása esetén – arra az Alkotmánybíróság hatáskörei gyakorlása során hivatalból jogosult. Bár az indítványozói jogosultság hiánya önmagában is az alkotmányjogi panasz befogadásának törvényi akadályát képezi, az Alkotmánybíróság indokoltnak tartja, hogy rámutasson a következőkre. A Vht. és a Csődtv. vitatott szabályainak az indítványozói állítás szerinti vagyonvesztéshez vezető alkalmazására nem az indítvánnyal támadott peres eljárásban, hanem az azt megelőzően folytatott felszámolási és végrehajtási eljárásban került sor, ezért jelen alkotmánybírósági eljárásban a normavizsgálatnak „az egyedi ügyben való alkalmazásra” vonatkozó feltétele hiányzik.
- [23] 4. Az Alkotmánybíróság eljárása során azt állapította meg, hogy az alkotmányjogi panasz egyrészt nem felelt meg a kérelem határozottságára vonatkozó törvényi feltételeknek, másrészt mulasztás megállapításának indítványozására az indítványozónak nincs lehetősége.

- [24] Az Alkotmánybíróság mindezeket figyelembe véve megállapította, hogy az eljárás tárgyát képező alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésének e) pontjában meghatározott feltételnek, ezért az indítványt az Abtv. 56. § (1)–(3) bekezdései, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdésének c) és h) pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2018. október 16.

Dr. Horváth Attila s. k.,
tanácsvezető alkotmánybíró

Dr. Balsai István s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Czine Ágnes s. k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Imre s. k.,
előadó alkotmánybíró

Dr. Sulyok Tamás s. k.,
alkotmánybíró

Alkotmánybírósági ügyszám: IV/687/2018.

• • •